

A TANTÁRGY ADATLAPJA

A pedagógia alapjai + Tantervelmélet

Egyetemi tanév 2025-2026

1. A képzési program adatai

1.1. Felsőoktatási intézmény	Babeş-Bolyai Tudományegyetem, Kolozsvár
1.2. Kar	Pszichológia és Neveléstudományok Kar
1.3. Intézet	Alkalmazott Pszichológia Intézet
1.4. Szakterület	Neveléstudományok
1.5. Képzési szint	Alapképzés
1.6. Tanulmányi program / Képesítés	Gyógypedagógia – magyar nyelven Gyógypedagógus/ Képesítés kód: L060070020
1.7. Képzési forma	Nappali

2. A tantárgy adatai

2.1. A tantárgy neve		A pedagógia alapjai + Tantervelmélet				A tantárgy kódja		PLM1208			
2.2. Az előadásért felelős tanár neve			dr. Birta-Székely Noémi docens								
2.3. A szemináriumért felelős tanár neve			drd. Bartalis Ágnes								
2.4. Tanulmányi év		1	2.5. Félév		2	2.6. Értékelés módja		V	2.7. Tantárgy típusa		DD

3. Teljes becsült idő (az oktatási tevékenység féléves óraszám)

3.1. Heti óraszám	4	melyből: 3.2 előadás	2	3.3 szeminárium/labor/projekt	2
3.4. Tantervben szereplő összóraszám	56	melyből: 3.5 előadás	28	3.6 szeminárium/labor	28
Az egyéni tanulmányi idő (ET) és az önképzési tevékenységekre (ÖT) szánt idő elosztása:					44 óra
A tankönyv, a jegyzet, a szakirodalom vagy saját jegyzetek tanulmányozása					20
Könyvtárban, elektronikus adatbázisokban vagy terepen való további tájékozódás					7
Szemináriumok / laborok, házi feladatok, portfóliók, referátumok, esszék kidolgozása					10
Egyéni készségfejlesztés (tutorálás)					2
Vizsgák					3
Más tevékenységek: [pl.: kétirányú kommunikáció a tárgyfelelőssel/ tutorral]					2
3.7. Egyéni tanulmányi idő (ET) és önképzési tevékenységekre (ÖT) szánt idő összóraszám					44
3.8. A félév összóraszám					100
3.9. Kreditszám					4

4. Előfeltételek (ha vannak)

4.1. Tantervi	-
4.2. Kompetenciabeli	-

5. Feltételek (ha vannak)

5.1. Az előadás lebonyolításának feltételei	-
5.2. A szeminárium / labor lebonyolításának feltételei	-

6.1. Elsajátítandó jellemző kompetenciák¹

¹ Választhat kompetenciák vagy tanulási eredmények között, illetve választhatja mindkettőt is. Amennyiben csak az egyik lehetőséget választja, a másik lehetőséget el kell távolítani a táblázatból, és a kiválasztott lehetőség a 6. számot kapja.

Szakmai/kulcs-kompetenciák	C1 – Oktatási programok/intervenciók/tevékenységek megtervezése, amelyek különböző célcsoportokhoz, valamint szervezeti és társadalmi kontextusokhoz igazodnak. C2 – Tanterv megvalósítása, az oktatási/képzési folyamathoz kapcsolódó tanulási élmények szervezése és biztosítása. C5 – Különböző személyek / oktatási csoportok (gyermekek/tanulók/fiatalok/családok/pedagógusok/munkavállalók/egyéb személyek és csoportok) pszichopedagógiai tanácsadásának, orientációjának és támogatásának biztosítása.
Transzverzális kompetenciák	CT7 – A szakmai etika elveinek és normáinak alkalmazása, a Neveléstudományok területére jellemző értékalapú választások mentén.

6.2. Tanulási eredmények

Ismeretek	A hallgató: C1 a) Bemutatja a tantárgyhoz kapcsolódó tartalmakat, és összefüggésbe hozza a főbb elméleteket és módszertani megközelítéseket a tanulás pedagógiai tervezésének perspektívájából. C1 b) Leírja az oktatás területére jellemző fogalmakat, elméleteket, alapelveket, eljárásokat és módszereket C1c) Érvel a tanítás-tanulás-értékelés közötti kapcsolatok mellett, és kreatív megoldásokat fogalmaz meg az oktatási komponensek optimalizálására C1d) Olyan modelleket/struktúrákat fejleszt és kísérletez ki, amelyek alkalmazkodnak a pedagógiai paradigmák fejlődéséhez C2 a) Összekapcsolja a szakmai és pszichopedagógiai ismereteket az oktatási és egyéb nevelési tevékenységek megvalósításában. C2b) Alkalmazza az oktatási tevékenységekre jellemző tanítási elveket és módszereket, amelyek biztosítják a gyermekek/diákok/fiatalok/egyéb személyek fejlődését. C5a) Támogatja és segíti a gyermekek, tanulók, fiatalok, illetve más csoportok és személyek fejlődését az oktatásban résztvevő minden egyén védelmének szabályaival és a tanácsadás alapelveivel összhangban, megfelelő módon. C5b) Összhangolja a személyes, vállalkozói, szociális és egészségnevelési ismereteket olyan szinten, amely ösztönzi és támogatja bármely személyt az alkalmazkodóképesség növelésében és a problémamegoldásban. CT7b) Azonosítja a jogi és oktatáspolitikai szabályozások gyakorlati következményeit az intézményi és az osztály-/csoportszintű döntéshozatalban.
------------------	---

Képességek	A hallgató: C1a) Szakértői, pszichopedagógiai ismereteket alkalmaz az oktatási tevékenységek és források tervezésének teljes pedagógiai folyamatában. C1b) Alkalmazza a didaktikai elveket és stratégiákat az adott életkornak és a munkacsoportnak megfelelő nevelési-oktatási tevékenységek megtervezésében. C1c) Azonosítja a gyermekek/tanulók/fiatalok korábbi egyéni és csoportszintű ismereteit, készségeit, és a megszerzett adatok felhasználásával tervezi meg az oktatási folyamatot. C1d) Oktatási tevékenységek vagy pedagógiai tervek kidolgozásához modelleket fejleszt, integrálva az innovatív erőforrásokat C1e) A tanítási tevékenységek tervezésében változatos kontextusokat alakít ki, amelyekben a gyermekek/tanulók/fiatalok bemutatathatják készségeik fejlődését, elősegítve az önértékelést, a reflexiót és új tanulási célok kitűzését. C2 a) Az oktatási folyamatban a tevékenységek végrehajtásának konkrét szakaszait és módszereit követve alkalmazza a tantervet. C2b) A tantervi dokumentumokban említett szabványokhoz és célokhoz igazodva szervezi a gyermekek/diákok/fiatalok/csoportok képzéséhez használt oktatási tevékenységeket és stratégiákat. C2g) Különböző, kreatív és hatékony oktatási stratégiákat (tanítás, tanulás és értékelés) alkalmaz annak érdekében, hogy elősegítse az egyes diákok tanulási folyamatát. C2h) Integrált módon hiteles tanulási kontextusokat hoz létre, amelyekben a diákok kihasználják élettapasztalataikat és tudásszomjukat. C5a) Feltárja a gyermekek/tanulók/fiatalok/más csoportok és személyek állapotait, problémáit, nehézségeit viselkedésük és fejlődési folyamatuk tekintetében, pszichopedagógiai szakmai támogatás mellett. C5d) Az oktatási folyamatot a tanulási igényekhez és sajátosságokhoz igazítja az adaptált tanítási tervezés és megvalósítás stratégiáinak és döntéseinek segítségével. C5e) Támogatja a tanítási-tanulási-értékelési folyamatokat és az osztálytermi/csoportkezelési gyakorlatokat azok sajátosságainak megfelelően. C5f) Meghatározza és szisztematikusan alkalmazza a tudományosan megalapozott stratégiákat a gyermekek/tanulók/fiatalok differenciált és individualizált megközelítéséhez, hogy támogassa tanulásukat és fejlődésüket. CT7a) Az oktatási-nevelési tevékenységek tervezésének, megvalósításának és értékelésének feladatait adaptálja korlátozott önállóság és szakképzett segítségnyújtás mellett.
Felelősség és önállóság	A hallgató: C1a) Önállóan alkalmazza a normákat, szabványokat, tantervi célokat és specifikus módszertanokat az oktatási programok/projektek/beavatkozások/intézkedések tervezésében és/vagy megvalósításában C1b) Kritikus szemmel közelíti meg a tanári hivatás felelősségeit, kiemelve a tanítási folyamat komplexitását C1c) Kreatív és konstruktív hozzáállást alakít ki a pedagógiai tervezés és elvek alkalmazása során C2a) Az oktatásban alkalmazott, a tanításra jellemző elveknek és módszereknek megfelelően szervezi az oktatási tevékenységeket (bármely típusú/kategóriájú gyermek/tanuló/fiatal/csoport számára) C5a) Szakszerűen támogatja a méltányosság, az objektivitás és az igazságosság előmozdítását, és ösztönző, megkülönböztetésmentes oktatási gyakorlatokat alkalmaz C5b) Bizalmat fejez ki minden gyermek/tanuló/fiatal fejlődési potenciálja iránt, és támogatja azok törekvéseit differenciált és individualizált didaktikai megközelítések alkalmazásával. C5c) Védi/tiszteletben tartja a diákok és származási közösségeik etnikai, társadalmi-gazdasági, nyelvi és vallási sokszínűségét, és kezeli azok fejlesztésre és tanulásra gyakorolt hatását. CT7a) Betartja az etikai, az akadémiai integritási és a szakmai magatartási normákat.

7. A tantárgy célkitűzései (az elsajátítandó jellemző kompetenciák alapján)

7.1 A tantárgy általános célkitűzése	A tantárgy célja, hogy a hallgatók átfogó képet kapjanak a pedagógia, mint tudomány alapvető kérdésfelvetéseiről, történeti és elméleti háttéréről, valamint a tantervmélet alapfogalmairól és alkalmazási lehetőségeiről. A kurzus során a hallgatók megismerik a nevelés és oktatás társadalmi szerepét, a pedagógus hivatásának komplexitását, valamint a tanulók fejlődésének és megismerésének elméleti és gyakorlati aspektusait. A tantárgy célja továbbá, hogy fejlessze a hallgatók kritikai gondolkodását, reflektív attitűdjét és pedagógiai kompetenciáit, különös tekintettel a 21. századi oktatási kihívásokra.
--------------------------------------	---

7.2 A tantárgy sajátos célkitűzései	A hallgatók a félév végére képesek lesznek: • értelmezni a pedagógia tudományos kérdésfelvetéseit és elhelyezni azokat történeti és társadalmi kontextusban • felismerni a nevelés, szocializáció és művelődés közötti összefüggéseket, valamint ezek hatását az egyén fejlődésére • azonosítani a nevelés lehetőségeit és korlátait az egyéni adottságok, fejlődési szakaszok és generációs különbségek tükrében • megérteni az oktatás szereplőinek – tanuló, tanár, szülő – egymásra hatását és együttműködésének jelentőségét • alkalmazni a gyermek megismerésének elméleti és gyakorlati módszereit a pedagógiai munka során • reflektálni a pedagógus szerepére, kompetenciáira és identitására a 21. századi társadalmi elvárások fényében • különbséget tenni az ismeret és tudás között, és értelmezni a kompetenciafejlesztés céljait és módszereit • megismerni és alkalmazni a céltaxonómiák és kulcskompetenciák rendszerét az oktatási tervezésben • eligazodni az oktatásszabályozás formáiban, a tantervek típusai között, és értelmezni azok szerkezetét • önállóan elkészíteni tanári tervezési dokumentumokat, figyelembe véve a tartalomválasztás pedagógiai szempontjait • megérteni a pedagógiai program és helyi tanterv szerepét az intézményi oktatásban • tervezni és értékelni opcionális tantárgyakat a vonatkozó szabályozási és szakmai elvek alapján
-------------------------------------	--

8. A tantárgy tartalma

8.1 Előadás	Didaktikai módszerek	Megjegyzések
1-2. A pedagógia kérdésfelvetései. Bevezető előadás. A tantárgy ismertetése. A pedagógia tudományelméleti alapjai. Neveléstörténeti előzmények, oktatási rendszerek. Reformpedagógia. 21. századi elvárások az iskolával szemben, Korszerű pedagógiai irányzatok: kritikai pedagógia, pozitív pedagógia, élménypedagógia	Bemutató	
3-4. A nevelés lehetőségei. Különbözőek és mégis egyformák? (Emberformáló folyamatok: szocializáció, nevelés és művelődés, a nevelés lehetőségei és korlátai: adottságok, fejlődés, érés, fejlesztés, generációs különbségek. Az oktatás szereplői: tanuló, tanár, szülő. Életkori és egyéni sajátosságok. Fejlődéelméletek. A gyermek megismerése: elmélet és gyakorlat.)	Bemutató	
5. Megismerhető az ember? (A gyermek megismerésének módszerei, lehetőségei)	Bemutató, megvitatás	
6-7. Tanárnak születni kell? (A pedagógus szerepe és helye a 21. század társadalmában, A tanárok képzésének kérdései, A tanár kompetenciái. Tanári portrék, tanári identitás)	Bemutató, problematizálás	
8-9. Ismeret vagy tudás? Kompetenciák, kompetenciafejlesztés, céltaxonómiák. A kulcskompetenciák rendszere	Bemutató, megvitatás	
10-11. A tanterv Alapfogalmak (oktatásszabályozás, bemeneti és kimeneti szabályozás, kétpólusú és egypólusú szabályozás; tantervfajták). Aaptantervek. Keretterv. Műveltségterületek és tantárgyi tantervek. A tantárgyi tantervek szerkezete	Bemutató, problematizálás	
12. A tanári tervezés A tervezés különböző dokumentumai. A tartalmak kiválasztásának szempontjai.	Bemutató, problematizálás	
13-14. Pedagógiai program, helyi tanterv Opcionális tantárgyak és típusaik. Az opcionálisok tervezésének szempontjai és szabályai	Bemutató, problematizálás	
Könyvészet		
Birta-Székely N. (2010). <i>A pedagógia alapjaitól az oktatás elméletéig</i> . Ábel kiadó.		

Cole, M. & Cole, S. (1997). *Fejldéslelektan*. Osiris Kiadó, 452-482, 582-636.
 Csapó B. (szerk., 2012). *Mérlegen a magyar iskola*. Nemzeti Tankönyvkiadó.
 Falus I. (szerk., 2003). *Didaktika*. Nemzeti Tankönyvkiadó.
 Fóris-Ferenczi R. (2008). *A tervezéstől az értékelésig*. Ábel Kiadó.
 Ionescu, M., & Chiș, V. (coord., 2001). *Pedagogie. Suporturi pentru formarea profesorilor*. Editura Presa Universitară Clujeană.
 Kéri K., & Ambrus A. J. (1996). *Szárnyaljon a képzeleted*. Calibra Kiadó. <https://pea.lib.pte.hu/handle/pea/19303>
 Kispéter A., & Sövényházy E. (2008). *Élménypedagógia, Csapatépítő játékok*. B&T.
 Knausz I. (2001). *A tanítás mestersége*. Egyetemi jegyzet. A tanulás, A tanítás fejezetek. <https://mek.oszk.hu/01800/01817/01817.pdf>
 Knausz I. (2018). *Műveltség és demokrácia*. <https://mek.oszk.hu/18800/18805/>
 Kron. F. (2000). *Pedagógia*. Osiris Kiadó, 26-50, 73-95, 250-311, 349-353, 362-370, 430-433.
 Mészáros Gy. (2005). A „rossz arcúak” szava: a kritikai pedagógia kihívása. *Iskolakultúra*, 4, 84-101. http://epa.oszk.hu/00000/00011/00092/pdf/iskolakultura_EPA00011_2005_04_084-101.pdf
 Nagy J. (2000). *XXI. század és nevelés*. Osiris Kiadó, 63-160, 175-245.

8.2 Szeminárium / Labor	Didaktikai módszerek	Megjegyzések
1. Bevezető szeminárium, a követelmények megbeszélése és tisztázása, A tanári munkával, gyermekképpel, iskola fogalommal kapcsolatos nézetrendszerek feltárása-csoportmunka, fogalmi térképpel.	Bemutatás. Kérdezés, ötletbörze. Előzetes tudás aktivizálása.	
2. Vita a nevelés lehetőségeiről – kiscsoportos tevékenység. szociális és genetikus meghatározottság a nevelésben – két típus szöveg bemutatása és elemzése	Fogalmak tisztázása, dokumentum elemzése	
3. Van „más” iskola is? Gyakorlatok az alternativitás jegyében (gyermekkép, gyermek évszázada, a tanári szerep megváltozása, Waldorf, Montessori iskolák, Summerhill).	Bemutatás, csoportmunka, megvitatás, esetelemzés	
4. A gyermek megismerésének gyakorlati kérdései, módszerei (életkori sajátosságok, egyéni sajátosságok, Piaget kognitív fejlődés elmélete, szociometria, beszélgetés, megfigyelés, tudatos helyzetteremtés)	Bemutatás, csoportmunka, megvitatás, esetelemzés	
5. Problémás tanulók, a média és a gyermek, esetelemzések (fegyelmezés, a média pozitív és negatív hatásai a személyiségfejlődés szempontjából)	Bemutatás, csoportmunka, megvitatás, esetelemzés	
6. Szakmai önismeret fejlesztésének jelentősége, Miben vagyok jó? A legjobb tanári képességem!	Bemutatás, megvitatás	
7. Célok, célkitűzés, SMART célok.	Bemutatás, csoportmunka, megvitatás, esetelemzés	
8. Mi a kompetencia? Kompetenciák a hétköznapi életben	Bemutatás, megvitatás, esetelemzés	
9. Ismerkedés a tantárgyi tantervekkel: kompetencia, tevékenység, tartalom összekapcsolása	Bemutatás, csoportmunka, gyakoroltatás.	
10. Kalendarisztikus terv 1: időbeosztás, tanév megtervezése	Bemutatás, csoportmunka, megvitatás	
11. Kalendarisztikus terv 2: tartalmak társítása az időbeosztáshoz	Csoportmunka, gyakoroltatás	
12. Tematikus terv készítése	Csoportmunka, gyakoroltatás	
13. Óravázlat: műveltesített követelmények megfogalmazása	Csoportmunka, gyakoroltatás	
14. Összefoglalás, kiértékelés	Csoportmunka, gyakoroltatás Szintézis, kérdezés	

Könyvészet

Bagdy E., & Telkes J. (1993). *Személyiségfejlesztő módszerek az iskolában*. Nemzeti Tankönyvkiadó.
 Carnegie, D. (1996). A hatásos beszéd módszerei, In. Beszélni kell, *Nyelvhelyességi segédkönyv*. Dacia kiadó, 44-54.
 Fóris-Ferenczi R. (2008). *A tervezéstől az értékelésig*. Ábel Kiadó.
 Knausz I. (2001). A tanítás mestersége. Egyetemi jegyzet, www.mek.iif.hu (A tanulás, A tanítás fejezetek)
 Nagy J. (2000). *XXI. század és nevelés*. Osiris, Bp., 63–160.
 Nagy J. (2010). *Új pedagógiai kultúra*. Mozaik Kiadó.
 Neill. A. S. (2005). *Summerhill. A pedagógia csendes forradalma*. Kétezerregy kiadó.
 N. Kollár K., & Rapos N. (szerk., 2015). *Tanár Leszek*. ELTE Eötvös Kiadó

<https://rocnee.eu/index.php/dcee-oriz/curriculum-oriz/programe-scolare-front>

9. Az episztemikus közösségek képviselői, a szakmai egyesületek és a szakterület reprezentatív munkáltatói elvárásainak összhangba hozása a tantárgy tartalmával.

A javasolt kurzus- és szemináriumtémák a szakterület alap- és alkalmazott kutatásának időszerű kérdéseit érintik, és e tantárgy keretében való megközelítésük a szakterületi szakirodalom legfrissebb eredményein alapul. Emellett a tantárgy tematikája lefedi azokat a főbb fogalmakat, amelyek relevánsak a munkaerőpiacon megkövetelt alkalmazások, valamint a szakmai közösség standardjai szempontjából.

10. Értékelés

Tevékenység típusa	10.1 Értékelési kritériumok	10.2 Értékelési módszerek	10.3 Aránya a végső jegyben
10.4 Előadás	-az anyagok elemzésének és szintézisének képessége	Szóbeli vizsga	60%
10.5 Szeminárium / Labor	- az ismeretek megértése és gyakorlati alkalmazása	Szemináriumi aktivitás, tevékenység	40%

10.6A teljesítmény minimumkövetelményei

- Ha a félévi vizsgán a hallgató nem éri el az átmenő jegyet (5,00), akkor nem megy át a vizsgán, még akkor sem, ha a 10.5 pontban megjelölt előírásoknak eleget tett.
- A kurzus, a szeminárium vagy a gyakorlati órák (laboratórium, gyakorlat, projekt stb.) esetében a hiányzások (igazolt vagy igazolatlan) maximális hányada az összóraszám legfeljebb 15%-a lehet. Az óralátogatási kötelezettségek elmulasztása a hallgató vizsgáról való kizárását vonja maga után (lásd kreditszabályzat).
- A szemináriumi feladat(ok) kötelezőek, kizáró jellegűek, a vizsgára való jelentkezés előfeltételét képezik. Teljes pontszámot csak a határidőre leadott dolgozatok kaphatják meg. A türelmi időszakban pontlevonással még elfogadható a beadott dolgozat. A türelmi időszak után leadott munkák, ha elérik az átmenő minősítést, akkor a végső jegyben 0 pontot érnek, de a diák jogosulttá válik a vizsgán való részvételre. A kötelező félév közbeni feladatok vizsgaidőszakban, pótvizsgaidőszakban pótolhatóak, de nem számítanak a végső jegybe, csupán feljogosítják a hallgatót a vizsgán való részvételre.
- A parciális vizsga nem kizáró jellegű. A parciális vizsgán való részvétel elmulasztása nem vonja maga után a félév végi vizsgáról való kizárást. A parciális vizsga nem pótolható, kivéve orvosilag jól indokolt esetben. Orvosilag igazolt távollét esetén a kórházi elbocsátást igazoló felmentés benyújtása (7 napon belül) esetén a hallgatónak joga van szóbeli vizsgát tenni, amivel megszerezheti az adott részjegyet.
- Azoknak a hallgatónak, akik nyílt szesszióra, pótvizsgára, jegyemelésre jelentkeznek, minden tantárgyi követelménynnek (jelenlét, parciális, feladatok, projektek stb.) eleget kell tenniük. A szemináriumi tevékenységeken, parciális vizsgákon szerzett osztályzat csak az adott tanévben érvényes, nem vihető át egy következő tanévre.
- A vizsgák alatti csalás a hallgató egyetemről való kizárását vonja maga után, a kreditszabályzatnak megfelelően, a BBTE rektorának döntése által, a Kari Tanács javaslatára, amelynek alapját a vizsgáztató tanár által benyújtott írásos panasz képezi. Ez érvényes a végső jegy kiszámításában szereplő valamennyi tételre (félévi vagy pótvizsga, parciális vizsga, félévi szemináriumi feladatok, projektek).

A plagizált, másolt, egyező félévi dolgozatok leadása esetén a hallgató (mindegyik érintett fél) 1-es osztályzatot kap. A vizsgázás közben történő együttműködést, másolást, csalást a vizsgáról való azonnali kizárás követi, 1-es osztályzattal.

11. SDG ikonok (Fenntartható fejlődési célok/ Sustainable Development Goals)²

	A fenntartható fejlődés általános ikonja							
								

² Csak azokat az ikonokat tartsa meg, amelyek az [SDG-ikonoknak az egyetemi folyamatban](#) történő alkalmazására vonatkozó eljárás szerint illeszkednek az adott tantárgyhoz, és törölje a többit, beleértve a fenntartható fejlődés általános ikonját is – amennyiben nem alkalmazható. Ha egyik ikon sem illik a tantárgyra, törölje az összeset, és írja rá, hogy „Nem alkalmazható”.

--	--	--	--	--	--	--	--	--

Kitöltés időpontja:
2025.04.22.

Előadás felelőse:
dr. Birta-Székely Noémi docens

Szeminárium felelőse:
drd. Bartalis Ágnes

Az intézeti jóváhagyás dátuma:
2025.04.25.

Intézetigazgató:
Dr. Kotta Ibolya docens